

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. 1. Sententiæ adversariorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

Quæst. I. An sit ens rationis, & quid sit. I

DISPUTATIO XX. & VLTIMA.

De Natura Entis rationis.

QVÆSTIO I.

An sit ens rationis, & quid sit?

SECTIO I.

Sententia Adversariorum.

PRIMA sententia asserit nullo modo dari entia rationis; hanc sententiam tuentur Vallesius *contr. 9. ad Tyrones*, Durandus, & Picus Mirandulanus. Probatur hæc sententia.

1 Primo intelligibile supponit ens; ergo si ens rationis est intelligibile, supponit entitatem, quæ sit intelligibilis.

2 Secundo ens rationis, neque est in intellectu tanquam in subiecto, cum accidentia realia debeant esse in subiecto reali, neque efficitur ab aliqua causa; nam causa realis debet effectum realem habere; neque etiam est obiectivè in intellectu, quia sicut entia realia nihil entitatis accipiunt, ex eo quod obijciantur intellectui, ita ea quæ non sunt non accipiunt entitatem ex eo quod obijciantur intellectui: ergo nullo modo datur ens rationis.

3 Tercio, quia ens rationis est, quod fingitur ab intellectu; sed esse ens, & esse fictum est maxima fictio: ergo si ens rationis fingitur nullo modo est ens.

4 Quarto, quia nihil est in intellectu quod prius non fuerit in sensu; sed ens rationis quod fingitur à ratione nunquam fuit in sensu; ergo non datur tale ens rationis.

5 Quinto si daretur ens rationis darentur duæ contradictoriæ; ergo. Antecedens sic probatur: negatio entis rationis est ens rationis, negatio entis rationis non est ens rationis: sed esse ens rationis, & non esse ens rationis sunt duæ contradictoriæ; ergo si darentur entia rationis darentur duæ contradictoriæ.

6 Secunda sententia asserit ens rationis consistere in denominatione extrinseca, minimè in ente ficticio intrinseco; sic multi ex nostra Societate in manuscriptis, & probatur sic.

7 Primo, quia ens rationis est esse communicatum à ratione, seu esse cognitum à ratione; sed esse cognitum, & communicatum à ratione est denominatio extrinseca: ergo totum esse entis rationis consistit in denominatione extrinseca. Minor sic probatur; quia intellectus formaliter est potentia cognoscitiva, & representativa, ut patet ex illius definitione; ergo modus versandi circa suum obiectum est illud cognoscendo, & representando: ergo tantum potest communicare esse cognitum, & representatum omni subiecto; sed hoc est formaliter denominatio extrinse-

I. P. Tom. I I.

ca; ergo ens rationis est denominatio extrinseca.

Secundo interrogo in quo genere causæ, & qua virtute fiat illud ens intrinsecum rationis si non est denominatio extrinseca? & si dicatur in genere causæ efficientis; ergo per aliquam virtutem intrinsece existentem in ipso intellectu, non enim potest communicare esse intrinsecum extra se intellectus nisi per virtutem per quam illud efficit; sed hæc virtus est intrinseca, cum non distinguatur ab intellectu; ergo per virtutem realem intrinsecam illum efficit: sed intellectus non potest efficere ens rationis per virtutem intrinsecam realem; ergo illud esse entis rationis non est esse intrinsecum. Probatur illa minor; quia causa intrinseca realis non ordinatur nisi ad effectum realem producendum, & per actionem realem; quia totum esse causæ est esse effectuum reale, & posse causare realiter aliquid intrinsecum reale; sed ens rationis nihil habet realitatis; ergo non producitur per virtutem intrinsecam realem.

Neque obstat dicere esse causam efficientem impropiam respectu entis rationis, atque illud efficere per representationem necessario coniunctam cum aliqua actione.

Contra primò, aut illud additum improprie, tollit omnino vim intrinsecam effectivam intellectus, per quam communicet aliquid esse intrinsecum entis rationis, aut non; si primum, habemus intentum; si secundum, adhuc ratio prædicta retinet suum robur, quia illa vis intrinseca realis, quantumvis appelles illam improprie effectivam, non est nisi ad causandum realiter, si quidem est per actionem realem.

Contra Secundò, quia falsum est illud ens rationis intrinsecum in obiecto fieri per representationem formaliter ut representatio est, quia ut talis formaliter denominat obiectum representatum, neque ut sic dat illi aliud esse intrinsecum, sicut neque visio obiecto viso, quare ibi necessario ponenda est alia actio, qua producatur illud esse intrinsecum; quod autem ista actio sit coniuncta cum representatione non tollit quin sit realis, nam actio, qua actus intellectus producit habitum est necessario coniuncta cum representatione, & tamen est realis: sed realis actio non potest, ut probatum est; ergo minimè producitur &c.

Confirmatur, quia sicut representatio picturæ circa res pictas in pictura Centauri, chimæra, Tragelasi, saluatur & intelligitur in hoc quod representet partes obiecti ut unitas, cum vere non sint, absque eo quod ipsi obiecto communicetur aliquid esse intrinsecum, ita etiam suo modo representatio intellectus circa res fictas in hoc vere saluari & intelligi potest sine eo quod aliquid intrinsecum tribuat obiecto.

SECTIO